

Til:
Utdanningsdirektoratet
Att: Juridisk avdeling 2
Postboks 9359 Grønland
0135 Oslo

Dato:
torsdag 20.08.2015

Deres ref. 2015/3445

HØRING: FINANSIERING AV PRIVATE BARNEHAGER

Vi viser til høringsbrev datert 22. mai 2015 om finansieringsmodell for private barnehager.

Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus (SiO) sitt barnehagetilbud er rettet mot studenter og er med på å oppfylle Studentsamskipnadens formål om lik rett til utdanning. Barnehager i nærheten av læresteder og studentboliger som er fleksible i eksamenstider og som tilpasser sitt tilbud etter semesterrytmen er viktig for at man kan forene rollen som student og forelder i Norge.

Studentbarnehager regnes som private barnehager og mottar tilskudd på lik linje med andre private barnehageaktører. Det er likevel viktig å presisere at Samskipnadene er ideelle aktører og ikke tar sikte på noen profitt ved sin barnehagedrift. Et eventuelt overskudd disponeres av samskipnadens styre, der studentene har flertall, til å bedre samskipnadens tilbud.

SAMME RAMMEVILKÅR

Selv om brukergruppen er snevrere definert er enhver samskipnads barnehagetilbud underlagt de samme rammevilkår som andre private barnehager i samme kommune. Vi ansetter i samme arbeidsmarked og har de samme kommunale rammevilkår. Dermed vil behovet for forutsigbarhet i finansieringen måtte vurderes i sammenheng med behovet for lokal likebehandling.

I enkelte kommuner har private barnehager opplevd utfordringene med varierende tilskudd som ligger til grunn for forslaget. Likevel ser vi også noen klare og større utfordringer ved bruk av nasjonale satser, og vi mener svakheter ved dagens finansieringsordning kan møtes på andre måter. Hovedproblemet med nasjonal tilskuddssats er at dette vil splitte det kommunale ansvaret for barnehagesektoren. I tillegg vil forskjeller i lønnsnivå mellom kommunene ikke reflekteres i tilskuddet.

FELLES ENDRINGER

SiO ønsker velkommen de nye reglene om kapitaltilskudd. Dette vil forhåpentligvis gjøre tilskuddet mer treffsikkert, samtidig som en minimumssats vil gjøre det mulig å bygge seg opp en buffer for nyinvesteringer og rehabilitering. Likeledes er vi fornøyde med at barnehageforlikets løfte om full gjennomsnittssats nå innføres.

Vedrørende pensjonsutgifter har vi i utgangspunktet forståelse for å justere tilskuddet for å komme nærmere de reelle pensjonsutgiftene. Prosentsatsen som foreslås virker rimelig. Det antas at mange

av de som ikke får dekket sine pensjonsutgifter ved denne, har en ytelsespensjonsordning. I så tilfelle bør det vurderes om det i en overgangsperiode skal være særregler for disse.

Forenklingsforslagene til forskriften bør vurderes opp mot at den også skal kunne leses av ikke-jurister. Elementer som den ulovfestede vilkårlæren og en overordnet formålsbestemmelse kan være nyttig å beholde i forskriften for å gjøre den lettere tilgjengelig for kommunale saksbehandlere og private barnehageaktører.

NASJONAL ELLER LOKAL SATS?

En nasjonal sats basert på gjennomsnittlige kostnader i kommunale barnehager på landsbasis er en løsning som vil kunne gi store endringer fra dagens nivå i den enkelte kommunes tilskudd. Noen vil ende opp med å gi mer i tilskudd per plass til private barnehager enn kommunale barnehager får, i andre kommuner vil effekten bli motsatt.

Argumentene for en nasjonal sats har vært at dette vil lette kommuner for den administrative byrde det er å regne ut lokale satser. I tillegg er det hevdet at nasjonale satser sikrer en forutsigbarhet for private aktører og at det verner private fra en kommunal underbudsjettering av barnehager. Mot dette kan man innvende at kommunale satser sikrer lik behandling av offentlige og private aktører innad i kommunen, noe som ikke vil være tilfellet ved nasjonale satser. Videre er det gjerne slik at lønnsnivået varierer i de forskjellige kommunene, noe som ikke blir tatt hensyn til i forslaget fra direktoratet. Særlig i Oslo er dette et betydelig problem, slik det ble fremhevet i PwCs beregninger.

Et annet viktig moment er at man må se kommunenes myndighet til å pålegge barnehagesektoren kvalitetsrammer, og andre typer bindende vedtak, i sammenheng med en finansieringsmodell. Hvis kommunene pålegger barnehagene krav uten å måtte forholde seg til den økonomiske konsekvensen av kravene kan dette gi uheldige incentiver til kommunene.

Forutsigbarhet er viktig og vi mener at bekjentgjøring av satsen innen 31. oktober er med på å ivareta dette. I tillegg bør nåværende finansieringsordning, vedtatt i 2011 tillates å virke en stund, før man endrer kurs nok en gang. Ifølge høringsnotatet fra Utdanningsdirektoratet, må utfordringer mindre kommuner har med henhold til kapasitet og kompetanse heller sees i sammenheng med den pågående kommunereformen, der regjeringen legger opp til mer robuste kommuner.

KONKLUSJON

Forutsigbarhet, forenkling og gode rammer for driften av barnehager er det viktigste uansett hvilken ordning man velger. Selv om det muligens vil gi en viss stabilitet å operere med nasjonale satser er det likevel problematisk dersom kommunale myndigheter får oppstykket sitt ansvar for sektoren.

Kommunene vil fortsatt sette mange rammer for driften, men får ikke ansvaret for å sikre at både kommunale og private aktører skal ha samme økonomiske rammevilkår. Dette er et usikkerhetsmoment som taler mot nasjonale satser.

I en helhetsvurdering mener vi derfor at en modell med kommunale satser er best egnet til å sikre forutsigbarhet, gode rammebetingelser og lik behandling innad i kommunen.

SEKUNDÆRT FORSLAG

Dersom direktoratet mener at utfordringen for mindre kommuneadministrasjoner er et reelt problem, kan dette løses ved at flere kommuner omfattes av den frivillige nasjonale satsen, hvis administrative kostnader oppveier ulempen av å miste kontrollen over finansieringen.

I PwCs rapport er det foreslått som et alternativ at Oslo får en egen sats, på grunn av et betraktelig høyere kostnadsnivå enn ellers i landet. Dersom en nasjonal sats velges, anbefaler vi dette.

For SiO er det også svært viktig at man i tillegg til lokale justeringer for bemanning og arbeidsgiveravgift også får lokale justeringer i satsen for lønnsnivået i kommunen. Som nevnt er lønnsnivå ulikt i kommunene, og det er en forutsetning at man i tilskuddet ikke systematisk underfinansierer private barnehager som ligger i kommuner med høyt lønnsnivå. Dette kan komme som et tillegg og/eller alternativ til en Oslo-sats.

En eventuell nasjonal sats bør også innebære at den foreslåtte klageretten til fylkesmannen omfatter kommunale vedtak om rammevilkår og krav til private barnehager.

Mvh
Lisbeth Dyrberg

Administrerende leder
Studentsamskipnaden i Oslo og Akershus